

УДК 74.02:61.01:37.015.31

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2025.3.1>

Афанасьєва Наталія Анатоліївна,

аспірантка кафедри професійної підготовки,
документознавства та публічного управління

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ORCID ID: 0009-0003-2995-4676

zlatareva.anastasiya@gmail.com

Титова Наталія Михайлівна,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри професійної підготовки,
документознавства та публічного управління

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ORCID ID: 0000-0002-9415-4427

titnat2008@ukr.net

РОЗРОБКА КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ АНАТОМІЧНОЇ ПЛАСТИКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДИЗАЙНУ

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю оновлення підходів до професійної підготовки майбутніх викладачів дизайну в умовах посилюваних вимог до їхньої професійної компетентності. Встановлено, що традиційні моделі навчання анатомічної пластики орієнтовані переважно на репродуктивну діяльність і не забезпечують належного рівня інтеграції знань, практичних умінь і педагогічної рефлексії, що знижує ефективність формування професійної кваліфікації майбутніх фахівців. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка методичної системи навчання анатомічної пластики майбутніх викладачів дизайну на основі компетентнісного підходу. Методологічну основу становлять принципи системності, професійної спрямованості, міждисциплінарності та індивідуалізації. Застосовано комплекс теоретичних (аналіз психолого-педагогічної та фахової літератури, моделювання) і емпіричних методів (констатувальний та формувальний експеримент, кількісно-якісний аналіз, статистична обробка результатів). Розроблено структурно-функціональну модель реалізації компетентнісного підходу до навчання анатомічної пластики, що охоплює цілі, зміст, освітні процедури та критерії оцінювання. Визначено педагогічні умови ефективного формування професійної компетентності: створення освітнього середовища, орієнтованого на професійні завдання; використання інтерактивних методів; міждисциплінарна інтеграція; рефлексивна діяльність. Упроваджено навчально-методичний комплекс, що охоплює змістові модулі, авторські матеріали та засоби діагностики. Експериментально доведено зростання рівня професійної компетентності: кількість здобувачів із високим рівнем зросла на 16,4%, із достатнім – на 23,8%, що підтверджено критерієм χ^2 Пірсона ($p \leq 0,05$). Доведено, що компетентнісний підхід забезпечує інтеграцію знань, умінь і ціннісних орієнтацій у процесі навчання анатомічної пластики, сприяючи підвищенню ефективності фахової підготовки.

Ключові слова: компетентнісний підхід, анатомічна пластика, професійна підготовка, викладач дизайну, методична система, педагогічні умови, професійні компетентності, художня освіта.

Afanasieva Nataliia, Tytova Nataliia. DEVELOPMENT OF A COMPETENCY-BASED APPROACH TO TEACHING ANATOMICAL PLASTICS FOR FUTURE DESIGN TEACHERS

The relevance of the study is determined by the need to update approaches to the professional training of future design teachers in the context of increasing demands on their professional competence. It has been established that traditional models of teaching anatomical plasticity are focused primarily on reproductive activity and do not provide an adequate level of integration of knowledge, practical skills, and pedagogical reflection, which reduces the effectiveness of the professional qualification of future specialists. The aim of the study is to theoretically substantiate and experimentally test a methodological system for teaching anatomical plasticity to future design teachers based on a competency-based approach. The methodological basis consists of the principles of systematicity, professional

orientation, interdisciplinarity, and individualization. A set of theoretical (analysis of psychological, pedagogical, and professional literature, modeling) and empirical methods (constatative and formative experiments, quantitative and qualitative analysis, statistical processing of results) was applied. A structural and functional model for implementing a competency-based approach to teaching anatomical plastic surgery has been developed, covering goals, content, educational procedures, and assessment criteria. The pedagogical conditions for the effective formation of professional competence have been identified: the creation of an educational environment focused on professional tasks; the use of interactive methods; interdisciplinary integration; reflective activity. A teaching and methodological complex has been introduced, covering content modules, author's materials, and diagnostic tools. An increase in the level of professional competence has been experimentally proven: the number of applicants with a high level increased by 16.4%, with a sufficient level – by 23.8%, which is confirmed by Pearson's χ^2 criterion ($p \leq 0.05$). It has been proven that the competency-based approach ensures the integration of knowledge, skills, and value orientations in the process of teaching anatomical plastic surgery, contributing to the improvement of professional training effectiveness.

Key words: competency-based approach, anatomical plastic, professional training, design teacher, methodological system, pedagogical conditions, professional competencies, art education.

Вступ. В умовах розвитку сучасної вищої освіти в Україні особливого значення набуває питання підготовки висококваліфікованих викладачів дизайну, здатних формувати професійні компетентності майбутніх фахівців. Анатомічна пластика як фундаментальна дисципліна в системі мистецької освіти відіграє важливу роль у формуванні професійного мислення та практичних навичок майбутніх викладачів дизайну. Упровадження компетентнісного підходу до викладання анатомічної пластики зумовлено необхідністю подолання розриву між теоретичною підготовкою та практичною діяльністю майбутніх фахівців [1, с. 45].

Компетентнісний підхід розглядається як стратегія освіти, що орієнтується не лише на засвоєння знань, а передусім на формування здатності особистості ефективно діяти в професійних і життєвих ситуаціях. Його сутність полягає в інтеграції знань, умінь, цінностей та досвіду в межах конкретної діяльності. У контексті вищої освіти він означає орієнтацію освітнього процесу на досягнення очікуваних результатів навчання, виражених у конкретних компетентностях. Застосування цього підходу дозволяє поєднати академічну підготовку з професійними вимогами та забезпечити розвиток критичного мислення, творчості, рефлексії, здатності до самостійного прийняття рішень.

Теоретичний аналіз наукової літератури свідчить про значний інтерес дослідників до проблеми компетентнісного підходу в освіті. Концептуальні засади компетентнісного

підходу у вищій освіті заклали такі вчені, як Н. Мукан (N. Mukan), Н. Чубинська (N. Chubinska) та Г. Чжунцзюнь (G. Zhongjun) [1]. Автори Л. Гуцан [2], В. Ягупов, В. Свистун [3], О. Бедь, М. Артьомова [4], Р. Кириченко [5] та Ю. Одробінський [6] досліджували проблему професійної підготовки майбутніх викладачів у галузі мистецтва. Методичні аспекти викладання пластичної анатомії вивчали Є. Піскунов [7], В. Тименко [8], Н. Аверьянова та Л. Гук [9]. Сучасні праці закордонних дослідників показують, що компетентнісний підхід, який активно застосовується в медичній освіті Р. Гарденом (R. Harden) [10], має значний потенціал для адаптації до освітніх програм у сфері дизайну. Застосування принципу конструктивного узгодження, описаного такими науковцями, як Дж. Біггс (J. Biggs) та С. Танг (C. Tang) [11], дає можливість ефективно планувати освітній процес та досягати поставлених цілей, забезпечуючи логічну відповідність між очікуваними результатами, змістом навчання й формами оцінювання.

Загалом, аналіз наукового доробку з обраної проблематики демонструє, що впровадження компетентнісного підходу при вивченні анатомічної пластики є перспективним напрямом, який сприятиме підвищенню якості підготовки майбутніх викладачів дизайну й розвитку їхніх творчих та професійних навичок.

Водночас аналіз науково-педагогічної літератури показує, що питання впровадження компетентнісного підходу в навчання анатомічної пластики майбутніх викладачів дизайну

залишається недостатньо дослідженим. Теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка педагогічних умов формування професійної компетентності, критеріїв оцінювання рівня її сформованості, а також методичне забезпечення освітнього процесу потребують подальшого вивчення та вдосконалення.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності методичної системи навчання анатомічної пластики майбутніх викладачів дизайну, розробленої на засадах компетентнісного підходу як основного принципу сучасної мистецької педагогіки.

Відповідно до мети сформульовано такі **завдання дослідження**:

- 1) уточнити сутність і структуру професійних компетентностей викладача дизайну в контексті вивчення анатомічної пластики;
- 2) теоретично обґрунтувати педагогічні умови їх формування;
- 3) розробити й експериментально перевірити ефективність запропонованої методичної системи.

Матеріали та методи. Експериментальна база охоплювала факультет дизайну Українського державного університету імені Михайла Драгоманова та Київську національну академію декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука. Дослідження проводилося у 2022–2024 роках і охоплювало 180 здобувачів магістерської програми 015 «Професійна освіта (Дизайн)», які були розподілені на експериментальну (92 особи) та контрольну (88 осіб) групи.

Методологічну основу становлять системний, діяльнісний та особистісно орієнтований підходи, що дозволяють розглядати процес формування професійної компетентності як динамічну, цілісну та індивідуалізовану систему професійного становлення особистості викладача. Компетентнісний підхід є інтегративним принципом організації змісту, форм і методів навчання, який орієнтує на результативність освіти, формування здатності до самостійного професійного функціонування, педагогічної творчості та рефлексії.

Для досягнення цілей дослідження використано низку взаємопов'язаних методів:

серед теоретичних – аналіз наукової літератури, педагогічне моделювання, порівняльний аналіз освітніх концепцій; серед емпіричних – педагогічне спостереження, анкетування, тестування, аналіз практичних результатів, а також педагогічний експеримент, що охоплював констатувальний, формувальний і контрольний етапи.

Етапи дослідження. На констатувальному етапі (2022 р.) визначено вихідний рівень сформованості компетентностей та апробовано діагностичний інструментарій. Формувальний етап (2022–2023 рр.) передбачав упровадження авторської методичної системи в експериментальній групі, тоді як контрольна група навчалася за традиційною програмою. На контрольному етапі (2023–2024 рр.) здійснено порівняльний аналіз динаміки сформованості компетентностей між двома групами.

Критерії оцінювання професійної компетентності містили мотиваційно-ціннісний, когнітивний, рефлексивно-оцінний і діяльнісно-практичний компоненти. Для кожного з них розроблено відповідний діагностичний інструментарій, який дозволив виокремити чотири рівні сформованості: високий, достатній, середній і низький.

Надійність результатів підтверджувалася поєднанням кількісного та якісного аналізу, відповідністю методів поставленим цілям, репрезентативністю вибірки, а також застосуванням методів математичної статистики, зокрема χ^2 -критерію Пірсона.

Результати. Теоретичний аналіз проблеми формування професійної компетентності майбутніх викладачів дизайну дозволяє визначити її структуру та зміст. Згідно з дослідженнями С. Хомика та В. Денисенко [12, с. 150–151], професійна компетентність розглядається як інтегрована властивість особистості, яка охоплює знання, вміння, навички та ключові професійні якості. У структурі професійної компетентності майбутніх викладачів дизайну можна виокремити три взаємопов'язані компоненти.

Когнітивний компонент, як зазначає В. Даниленко [13, с. 6], формується на основі базових знань з анатомії людини та формотворчої анатомії, що забезпечує розуміння

закономірностей будови та функціонування людського організму. Важливим аспектом когнітивного компонента є методичні знання, які необхідні для ефективної організації освітнього процесу.

Діяльнісний компонент професійної компетентності, визначений О. Фурсою [14, с. 6], стосується формування практичних навичок у галузі анатомічної пластики. Особлива увага повинна бути приділена розвитку вміння створювати пластичні форми, набуттю навичок академічного малювання та застосуванню теоретичних знань у практичній діяльності. На практичних заняттях цей компонент часто викликає найбільші труднощі в здобувачів освіти.

Особистісний компонент, на думку І. Бега [15, с. 12], є критично важливим для формування професійних навичок майбутніх педагогів, оскільки він охоплює розвинене просторове мислення, художньо-естетичне чуття та педагогічну компетентність.

Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх викладачів дизайну передбачає системну трансформацію змісту, форм і методів навчання з орієнтацією на досягнення очікуваних результатів освітньої діяльності. Його реалізація ґрунтується на створенні таких педагогічних умов, які забезпечують цілісне формування професійної компетентності як інтегрованої якості особистості, що охоплює знання, уміння, ціннісні орієнтації, досвід творчої діяльності та рефлексії. На основі аналізу науково-педагогічної

літератури було виокремлено чотири основні педагогічні умови, що формують професійні компетентності майбутніх викладачів дизайну в процесі викладання анатомічної пластики (табл. 1).

У сучасних умовах викладання анатомічної пластики реалізація зазначених педагогічних умов передбачає інтеграцію інноваційних технологій та особистісно орієнтованих підходів до формування професійних компетентностей. Зокрема, створення креативного педагогічного середовища здійснюється через облаштування освітнього простору, що сприяє активному залученню здобувачів освіти до художньої діяльності, формує мотивацію та готовність до педагогічної взаємодії. В. Даниленко наголошує на необхідності «забезпечення матеріально-технічної бази, що відповідає сучасним вимогам професійної підготовки дизайнерів» [13, с. 8], що є невіддільною частиною цього середовища.

Використання інноваційних методів навчання, таких як метод проєктів, кейс-технології та проблемне навчання, забезпечує створення умов для самостійної діяльності здобувачів освіти, набуття практичних навичок і формування рефлексії. Міждисциплінарна інтеграція сприяє глибшому розумінню функціональних зв'язків між вивченими елементами анатомії та художніми засобами вираження, що є основою розвитку когнітивного компонента компетентності. Застосування ІКТ (інтерактивні анатомічні атласи, 3D-моделі, цифрові платформи) забезпечує

Таблиця 1

Педагогічні умови та їхня компетентнісна орієнтація

Педагогічна умова	Сутність реалізації	Відповідність компетентнісному підходу
Створення креативного освітнього середовища	Формування освітнього простору, що стимулює творчість, самовираження, мотивацію	Сприяє формуванню мотиваційно-ціннісного компонента компетентності
Використання інноваційних методів навчання	Залучення здобувачів до активної діяльності через проєкти, кейси, майстер-класи	Розвиває діяльнісний, комунікативний і рефлексивний компоненти
Міждисциплінарна інтеграція	Установлення змістових зв'язків між анатомічною пластикою та іншими мистецькими дисциплінами	Забезпечує когнітивну цілісність і практичну орієнтованість
Застосування інформаційно-комунікаційних технологій	Використання цифрових засобів, 3D-моделей, візуалізацій, мультимедійних ресурсів	Підтримує індивідуалізацію навчання, самостійність, сучасну професійну мобільність

Джерело: сформовано автором на підставі [13, с. 8; 16, с. 61–62].

індивідуалізацію освітніх траєкторій і підтримує здатність до самостійного професійного розвитку [16, с. 61–62].

Отже, сформована система педагогічних умов узгоджується з основними засадами компетентнісного підходу, орієнтуючи освітній процес не лише на засвоєння знань, а передусім на здобуття здатності до ефективної професійної діяльності.

У сучасній практиці мистецької освіти викладання анатомічної пластики зазвичай здійснюється в межах традиційної освітньої моделі, яка спирається на домінування знань своєї парадигми, лінійне засвоєння навчального матеріалу та відтворення зразків. Такий підхід передбачає переважно лекційно-практичну організацію навчання з акцентом на репродуктивну діяльність, формальний контроль знань і слабку інтеграцію міждисциплінарних зв'язків. Основна увага приділяється передачі знань про будову людського тіла, однак недооцінюються практичні аспекти пластичного формотворення, педагогічна рефлексія та здатність до творчої інтерпретації анатомічного матеріалу. Як наслідок, у здобувачів часто не формуються цілісні уявлення про функціонально-пластичну природу людського тіла як об'єкта художнього моделювання, а набута інформація залишається фрагментарною та відчуженою від майбутньої професійної діяльності.

Окрім того, в освітньому процесі спостерігається низька індивідуалізація навчання: методи й завдання не враховують особистісні особливості, рівень підготовки й інтереси здобувачів. Здобувачі рідко залучаються до діяльності, що вимагає ініціативи, критичного мислення чи педагогічного прогнозування. Відсутність сучасних цифрових ресурсів, нестача наочності та обмеженість практичних форматів (майстерень, портфоліо, рефлексивного оцінювання) призводять до зниження мотивації, слабого розвитку професійної самосвідомості й недостатньої підготовленості до реальної викладацької практики. Унаслідок цього формування професійних компетентностей майбутніх викладачів дизайну відбувається повільно, непослідовно та фрагментарно.

З метою подолання вказаних обмежень було розроблено компетентнісно орієнтовану модель навчання анатомічної пластики, що враховує специфіку підготовки майбутніх викладачів дизайну й відповідає сучасним тенденціям реформування мистецької освіти. Її побудовано на засадах конструктивного узгодження, що забезпечує єдність між результатами навчання, змістом освітньої програми, методами діяльності та критеріями оцінювання [11]. Методологічною основою моделі є системний, діяльнісний і особистісно орієнтований підходи, які дозволяють не лише трансформувати структуру освітнього процесу, а й забезпечити формування професійної компетентності як інтегрованого утворення, що охоплює знання, вміння, мотивацію, рефлексію та здатність до самостійного прийняття рішень у педагогічно-художньому контексті. Особливість запропонованої моделі полягає в практико-орієнтованому змісті, активному залученні здобувачів освіти до проєктної та творчої діяльності, використанні цифрових інструментів і формуванні навичок педагогічного моделювання ситуацій, наближених до професійної реальності.

Структурна модель реалізації компетентнісного підходу у викладанні анатомічної пластики охоплює чотири логічно взаємопов'язані компоненти: цільовий, змістовий, процесуальний та оцінювальний, що узгоджуються з усіма фазами педагогічного впливу – від формулювання очікуваних результатів до контролю їх досягнення (табл. 2).

Змістовий компонент реалізується через модульну організацію навчання, що охоплює чотири змістові блоки: «Основи пластичної анатомії» (вивчення пропорцій та опорно-рухового апарату), «Пластична анатомія голови та шиї» (аналіз міміки та черепної пластики), «Формальна анатомія тулуба та кінцівок» (вивчення механіки руху та морфології тіла), «Анатомічний малюнок» (практичне застосування знань у художньому моделюванні). Кожен модуль спрямований на формування певного компонента професійної компетентності – когнітивного, діяльнісного, художньо-естетичного або рефлексивного. Навчально-методичний комплекс складається

з програми з дисципліни, конспектів лекцій, методичних рекомендацій, завдання для самостійної роботи, а також діагностичних матеріалів, що дозволяють відстежувати динаміку розвитку компетентностей.

У процесуальному компоненті важливу роль відіграє використання інноваційних форм і методів: кейс-стаді для аналізу анатомічних особливостей художнього твору, проєктна діяльність із розробки анатомічного атласу, майстер-класи, творчі майстерні, портфоліо. Інтеграція міждисциплінарних зв'язків із дисциплінами рисунка, живопису, композиції, скульптури дозволяє формувати цілісне бачення художньої та педагогічної діяльності. Активне використання цифрових ресурсів (3D-моделей, відеоматеріалів, інтерактивних атласів) забезпечує візуалізацію навчального матеріалу, індивідуалізацію освітніх траєкторій і підвищення залученості здобувачів.

Оцінювання ефективності формування професійної компетентності здійснюється на основі багаторівневої системи діагностики, що містить критерії мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діяльнісного та рефлексивного рівнів. За результатами констатувального етапу експерименту, здобувачі освіти як експериментальної, так і контрольної груп демонстрували переважно середній або низький рівень сформованості компетентностей. Після впровадження методичної системи в експериментальній групі зафіксовано істотне зростання за всіма критеріями: мотиваційно-ціннісний рівень зріс з 11,9%

до 28,3%, когнітивний – з 9,8% до 31,5%, діяльнісно-прикладний – з 8,7% до 26,1%. У контрольній групі зміни були статистично незначущими. Загальний приріст осіб із високим і достатнім рівнем професійної компетентності становив відповідно 16,4% і 23,8%, при цьому кількість здобувачів із низьким рівнем зменшилася на 28,3%. У контрольній групі високий рівень продемонстрували лише 5,7% здобувачів, а достатній рівень зменшився на 8,1%. Статистичну достовірність результатів підтверджено за допомогою критерію χ^2 Пірсона ($p \leq 0,05$), що засвідчує ефективність запропонованої моделі.

Розроблена модель навчання анатомічної пластики не лише інтегрує структурні компоненти компетентнісного підходу, а й безпосередньо відповідає на проблеми, виявлені в межах традиційної освітньої практики. Замість домінування репродуктивного підходу реалізовано принцип конструктивного узгодження, що поєднує теоретичну підготовку з художньо-педагогічною практикою. Використання кейс-методів, творчих проєктів і цифрових ресурсів дало змогу подолати розбіжності між академічним матеріалом і вимогами професійного середовища. Запроваджені механізми індивідуалізації навчання сприяли зростанню мотивації, а поетапна організація засвоєння матеріалу через модульну структуру забезпечила системність розвитку компетентностей. Таким чином, запропонована модель трансформує вивчення анатомічної пластики в динамічний, гнучкий і професійно

Таблиця 2

Структура компетентнісно орієнтованої моделі навчання анатомічної пластики майбутніх викладачів дизайну

Компонент моделі	Зміст реалізації	Компетентнісна орієнтація
Цільовий	Визначення освітніх результатів через систему професійних компетентностей	Орієнтація на результат навчання, здатність до дії, рефлексія, педагогічна мобільність
Змістовий	Модульна структура курсу: 4 блоки – основи, голова і шия, тулуб і кінцівки, анатомічний малюнок	Поступове формування когнітивних, діяльнісних і інтеграційних знань
Процесуальний	Інноваційні методи: кейс-стаді, проєкти, майстер-класи, портфоліо, ІКТ, міждисциплінарна інтеграція	Активне залучення, критичне мислення, творчість, індивідуалізація траєкторій
Оцінювальний	Діагностичні інструменти: тести, карти самооцінювання, аналіз портфоліо, підсумкові проєкти	Об'єктивне оцінювання сформованості компетентностей, стимулювання самоаналізу

Джерело: власна розробка автора.

релевантний процес, що відповідає сучасним викликам мистецько-педагогічної освіти.

Висновки. У дослідженні обґрунтовано доцільність застосування компетентнісного підходу як методологічної основи навчання анатомічної пластики майбутніх викладачів дизайну. Установлено, що саме компетентнісний підхід забезпечує формування не лише знань, а й практичних умінь, міждисциплінарного мислення, педагогічної рефлексії та творчої автономії, які є важливими для професійної діяльності в галузі дизайн-освіти.

Проведений теоретичний аналіз виявив недоліки традиційної моделі викладання, орієнтованої на відтворення знань, слабку інтеграцію з фаховими дисциплінами та обмежену практичну спрямованість. Це зумовлює низький рівень сформованості професійної компетентності в здобувачів вищої освіти.

У відповідь на виявлені проблеми було запропоновано компетентнісно орієнтовану методичну систему навчання, побудовану на принципах професійної спрямованості, модульності, інтерактивності та рефлексивності. Експериментально підтверджено її ефективність: у здобувачів експериментальної групи рівень сформованості професійної компетентності значно підвищився, зокрема високий рівень зріс на 16,4%, достатній – на 23,8%, а низький зменшився на 28,3%.

Рекомендовано впроваджувати цю модель у мистецьку освіту як інструмент розвитку професійних компетентностей викладача-дизайнера. Перспективами подальших досліджень є адаптація моделі до змішаного та дистанційного навчання, розробка цифрових ресурсів та поглиблене вивчення інтегративного потенціалу анатомічної пластики у професійній підготовці.

Література:

1. Mukan N., Chubinska N., Zhongjun G. Competency-based approach in higher education: The main concepts. *Академічні візії*. 2023. Вип. 17. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/475> (дата звернення: 01.02.2025).
2. Гуцан Л. А. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. *Науковий вісник Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України*. 2006. Вип. 5. С. 52–56. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/2349/1/Gutsan_50025.pdf (дата звернення: 01.02.2025).
3. Ягупов В. В., Свистун В. І. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців у системі вищої освіти. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. 2023. Вип. 1(1). С. 231–238. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/45203fee-fa64-4a8b-aea9-bf3bc35acc66/content> (дата звернення: 01.02.2025).
4. Бедь В., Артьонова М. Компетентнісний підхід в процесі модернізації вищих навчальних закладів. *Український науковий журнал «Освіта регіону»*. 2011. №5. С. 90–102. URL: <https://social-science.uu.edu.ua/article/691> (дата звернення: 01.02.2025).
5. Кириченко Р. В., Скоробагатько М. С., Івашко Ю. О. Компетентнісний підхід до підготовки майбутнього педагога-дизайнера. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2019. Вип. 183. С. 99–102. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2019-1-183-99-102> (дата звернення: 01.02.2025).
6. Одробінський Ю. В., Мандра А. В. Педагогічні умови формування фахових компетентностей майбутніх дизайнерів-графіків. *Академічні візії*. 2023. Вип. 23. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/664> (дата звернення: 01.02.2025).
7. Піскунов Є. В. Викладання пластичної анатомії в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури: інноваційні методи та мультимедійна форма навчання. *Українська Академія Мистецтва*. 2023. Вип. 33. С. 210–216. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/2033844> (дата звернення: 01.02.2025).
8. Тименко В. П., Бровченко А. І. Розвиток проектно-творчої обдарованості єства у системі української дизайн-освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2022. № 2 (85). С. 13–21. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734460/1/IOD_285_-13-21.pdf (дата звернення: 01.02.2025).
9. Аверьянова Н., Гук Л. Сучасний стан дизайнерської освіти в Україні. *SWorldJournal*. 2022. Vol. 5. №11-05. С. 93–97. DOI: 10.30888/2663-5712.2022-11-05-092
10. Harden R. M. Competency-based medical education: current perspectives and future directions. *Medical Teacher*. 2021. Vol. 43. №3. P. 203–208. DOI: 10.1080/0142159X.2020.1781148
11. Biggs J., Tang C., Kennedy G. Constructive alignment in higher education: Enhancing teaching and learning through competency-based design. *Teaching for Quality Learning at University*. McGraw-

Hill Education, 2021. URL: https://books.google.com.ua/books/about/Teaching_for_Quality_Learning_at_Univers.html?id=pseVEAAQBAJ&redir_esc=y (date of access:01.02.2025).

12. Хомик С., Денисенко В. Компетентнісний підхід у професійній діяльності фахівців сфери дизайну. *Modern tools and methods of scientific investigation: III International Scientific and Theoretical Conference* (Antwerp, June 7, 2024). Antwerp, Belgium, 2024. С. 149–152. URL: <https://previous.scientia-report/index.php/archive/article/view/1897> (дата звернення: 01.02.2025).

13. Даниленко В. Дизайнерська освіта України: перехід у нову якість. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2017. № 3. С. 4–10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2017_3_3 (дата звернення: 01.02.2025).

14. Фурса О. Феномен дизайн-освіти у контексті становлення дизайну і системи професійної підготовки майбутніх дизайнерів. *Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент*. 2020. №15. С. 5–26. DOI: <https://doi.org/10.37041/2410-4434-2020-15-1>

15. Бех І. Компетентнісний підхід як освітня стратегія. Педагогіка і психологія. *Вісник НАПН України*. 2014. №2. С. 5–22. URL: https://core.ac.uk/outputs/32308232/?utm_source=pdf&utm_medium=banner&utm_campaign=pdf-decoration-v1 (дата звернення: 01.02.2025).

16. Чирчик С. Сучасні наукові підходи до професійної підготовки майбутніх дизайнерів (огляд). *Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент*. 2021. Вип. 17. С. 52–73. URL: <https://zbirnik.mixmd.edu.ua/index.php/artedu/article/download/237/165/> (дата звернення: 01.02.2025).

17. Sudhindra S., He Y., Blessing L., Khan S. A. Stories of Design Education. *Proceedings of the Design Society*. 2022. Vol. 2. С. 2403–2412. URL: https://www.researchgate.net/publication/360871413_Stories_of_Design_Education_An_Analysis_of_Practices_and_Competencies (date of access:01.02.2025).

References:

1. Mukan, N., Chubinska, N., & Zhongjun, G. (2023). Competency-based approach in higher education: The main concepts. *Akademichni vizii – Academic Visions*, 17. Retrieved from <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/475> [in Ukrainian].

2. Hutsan, L. (2013). Kompetentnisnyi pidkhid u suchasniy osviti [Competency-Based Approach in Modern Education]. *Naukovyy visnyk Instytutu problem vykhovannya Natsionalnoyi akademiyi pedahohichnykh nauk Ukrayiny – Scientific Bulletin of the Institute of Educational Problems of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*, 5, 52–56. Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/2349/1/Gutsan_50025.pdf [in Ukrainian].

3. Yagupov, V., & Svystun, V. (2023). Kompetentnisnyi pidkhid do pidhotovky fakhivtsiv u systemi vyshchoi osvity [Competency-Based Approach to the Training of Specialists in the Higher Education System]. *Naunkovyi Visnyk Mykolayivskoho Natsionalnoho Universytetu imeni V. O. Sukhomlynskogo – Scientific Bulletin of Mykolaiv National University named after V. O. Sukhomlynskyi*, 1(1), 231–238. Retrieved from <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/45203fee-fa64-4a8b-aea9-bf3bc35acc66/content> [in Ukrainian].

4. Bed, V., & Artiomova, M. (2011). Kompetentnisnyi pidkhid v protsesi modernizatsii vyshchikh navchalnykh zakladiv [Competency-Based Approach in the Process of Modernizing Higher Education Institutions]. *Ukrayinskyi naukovyy zhurnal «Osvita rehionu» – Ukrainian scientific journal “Region education”*, 5, 90–102. Retrieved from <https://social-science.uu.edu.ua/article/691> [in Ukrainian].

5. Kyrychenko, R., Skorobahatko, M., & Ivashko, Y. (2019). Kompetentnisnyi pidkhid do pidgotovky maibutnioho pedagoga-dyzainera [Competency-Based Approach to the Training of Future Teacher-Designers]. *Naukovi Zapysky. Seriya: Pedahohichni Nauky – Proceedings. Series: Pedagogical sciences*, 183, 99–102. Retrieved from <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2019-1-183-99-102> [in Ukrainian].

6. Odrobinskyi, Y., & Mandra, A. (2023). Pedahohichni umovy formuvannya fakhovykh kompetentnostei maibutnikh dyzaineriv-hrafikiv [Pedagogical Conditions for the Formation of Professional Competencies of Future Graphic Designers]. *Akademichni Vizii – Academic visions*, 23. Retrieved from <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/664> [in Ukrainian].

7. Piskunov, Ye. V. (2023). Vykladannia plastychnoi anatomii v Natsionalnii akademii obrazotvorchoho mystetstva i arkhitektury: innovatsiini metody ta multymediina forma navchannia [Teaching of Plastic Anatomy at the National Academy of Fine Arts and Architecture: Innovative Methods and Multimedia Form of Instruction]. *Ukrainska Akademia Mystetstva – Ukrainian Academy of Arts*, 33, 210–216. Retrieved from <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/2033844> [in Ukrainian].

8. Tymenko, V., & Brovchenko, A. (2022). Rozvytok proektno-tvorchoi obdarovanosti yestva u systemi ukrainskoi dyzain-osvity [Development of Project-Creative Giftedness in the System of Ukrainian Design Education]. *Osvita ta rozvytok obdarovanoi osobystosti – Education and development of a gifted personality*, 85 (2), 13–21. Retrieved from https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/734460/1/IOD_285_-13-21.pdf [in Ukrainian].

9. Avernoiana, N., & Huk, L. (2018). Suchasnyi stan dyzainskoi osvity v Ukraini [The Current State of Design Education in Ukraine]. *SWorldJournal*, 5 (11–05), 93–97. DOI: 10.30888/2663-5712.2022-11-05-092 [in Ukrainian].
10. Harden, R. M. (2021). Competency-based medical education: Current perspectives and future directions. *Medical Teacher*, 43(3), 203–208. DOI: 10.1080/0142159X.2020.1781148
11. Biggs, J., Tang, C. & Kennedy G. (2021). *Constructive alignment in higher education: Enhancing teaching and learning through competency-based design. Teaching for Quality Learning at University (Revised ed)*. McGraw-Hill Education. Retrieved from https://books.google.com.ua/books/about/Teaching_for_Quality_Learning_at_Univers.html?id=pseVEAAAQBAJ&redir_esc=y
12. Khomik, S., & Denysenko, V. (2024). Kompetentnisnyi pidkhid u profesiinoi diialnosti fakhivtsiv sfery dizainu [Competency-based approach in the professional activity of design specialists]. *Modern tools and methods of scientific investigation: III International Scientific and Theoretical Conference (Antwerp, June 7, 2024)* (pp. 149–152). Antwerp, Belgium. Retrieved from <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/1897> [in Ukrainian].
13. Danylenko, V. (2017). Dyzainerska osvita Ukrainy: perekhid u novu yakist [Design education in Ukraine: Transition to new quality]. *Visnyk Kharkivskoi Derzhavnoi Akademii Dyzainu i Mystetstv – Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts*, 3, 4–10. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2017_3_3 [in Ukrainian].
14. Fursa, O. (2020). Fenomen dyzain-osvity u konteksti stanovlennia dyzainu i systemy profesiinoi pidhotovky maibutnikh dyzaideriv [The phenomenon of design education in the context of design development and professional training system for future designers]. *Zmist, Tekhnolohii, Menedzhment – Art Education: Content, Technologies, Management*, 15, 5–26. Retrieved from <https://doi.org/10.37041/2410-4434-2020-15-1> [in Ukrainian].
15. Bekh, I. (2014). Kompetentnisnyi pidkhid yak osvitnia stratehiia [Competency-based approach as an educational strategy]. *Pedahohika i psykhologhiia. Visnyk NAPN Ukrainy – Pedagogy and psychology. Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 2, 5–22. Retrieved from https://core.ac.uk/outputs/32308232/?utm_source=pdf&utm_medium=banner&utm_campaign=pdf-decoration-v1 [in Ukrainian].
16. Chyrych, S. (2021). Suchasni naukovy pidkhody do profesiinoi pidgotovky maibutnikh dyzaideriv [Contemporary Scientific Approaches to the Professional Training of Future Designers]. *Mystetska Osvita: Zmist, Tekhnolohii, Menedzhment – Art education: content, technologies, management*, 17, 52–73. Retrieved from <https://zbirnik.mixmd.edu.ua/index.php/artedu/article/download/237/165/> [in Ukrainian].
17. Sudhindra, S., He, Y., Blessing, L., & Khan, S. A. (2022). Stories of design education. *Proceedings of the Design Society*, 2, 2403–2412. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/360871413_Stories_of_Design_Education_An_Analysis_of_Practices_and_Competencies

Стаття надійшла: 26.04.2025

Прийнято: 15.05.2025

Опубліковано: 06.10.2025